

Mr. Inspecteur Euge
varligst fra Prof.

Dr. Kabell,
Rønne.

Fjerdingaarlige Undersøgelser
af Skolebørn i 2 Aar.

1909.

(Særtryk af „Bibliotek for Læger“, 2. Hefte 1909.)

Fjerdingaarlige Undersøgelser af Skolebørn i 2 Aar.

Af
Dr. Kabell,
Rønne.

Jeg har i 5 Aar maalt og vejet Børnene i Rønne Kommuneskole, hvor der i den Tid har været omkring 1100 Børn aarlig. Paa Grund af, at saadanne Undersøgelser var noget nyt og ukendt her, og paa Grund af, at jeg vel havde vedkommende Autoriteters Tilladelse, men ikke deres Paabud at foretage dem, turde jeg ikke begynde med at forlange formegen Afklædning, og de første 3 Aar gik derfor med, før jeg for hele Skolen, Piger saa vel som Drenge, fik indført ensartede Forhold i saa Henseende, nemlig nogen Overkrop og Strømper, og saa forresten enten et Skjørt eller 1 Par Benklæder, oftest Underbenklæder, men, hvor disse have manglet, ogsaa undertiden Overbenklæder. Vægten af Tøjet maa jo saaledes tilnærmelsesvis være lige stor.

Undersøgelsen foregaar hvert Kvartal, og medtager 3 Uger. Der vælges Slutningen af Kvartalet, men paa Grund af Ferier, Examiner og andet, er det dog ikke altid blevet netop de 3 sidste Uger. Hver Hverdag undersøges 2 Klasser, hver tager 1 Time, der fratas Undervisningstiden. Undersøgelsen foregaar i Klasseværelset. Der haves en Vægt med Skydervægt paa Skala, og paa Vægtbrædet Maalerstang med Skyder.

Lærer (eller Lærerinde) foretager paa denne Maade Højde- og Vægtbestemmelsen, hvorpaa Barnet gaar til mig, der tager Brystmalet, føler efter svulne Halskirtler, hører efter Susen i Halskarrene og Accentuation af Pulmonalen, samt paa Foranledning ogsaa udstrækker Undersøgelsen videre. Resultatet optegnes paa et Kort; hvert Barn faar et saadant.

Da der for de 2 sidste Aar, som anført, har været ensartede Beklædningsforhold, kunde jeg ønske at maatte forelægge Resultaterne fra disse 2 Aar i Trykken, dels kunne de maaske have nogen Interesse, dels vil en eller anden lerd Kollega muligt sige mig, om der er noget Sted, hvor jeg bærer mig forkert ad, eller kunde bære mig bedre ad, en saadan Anvisning kunde saa komme den videre Undersøgelse til gode. Det er nemlig min Tanke at fortsætte Undersøgelsen, og saa, naar jeg har fulgt et og samme Hold Børn gennem Skolen, da at offentliggøre samtlige 7 Aars Resultater for dette Hold Børn. Først saaledes forekommer det mig, at man efterhaanden kan naa sikre Resultater med Hensyn til Skolens og Aarstiders formentlige Indvirkning paa Vægtforholdene.

Jeg har samlet mit Materiale fra 1906 og 1907 paa 2 Maader, 1: efter Kalenderaar, hvorved altsaa behandles 2 Aargange jævnaldrende Børn, og hvorved yderligere er at bemærke, at Børn fødte $\frac{2}{11}$ 1898— $\frac{1}{11}$ 1899 regnes for at være 7 Aar i 1906, Børn fødte $\frac{2}{11}$ 1899— $\frac{1}{11}$ 1900 regnes for at være 7 Aar i 1907 og saaledes videre. 2: ere Resultaterne samlede efter Alders Aar, forsaavidt disse Aars samtlige 4 Kvartaler falde indenfor 1906 og 1907. Her er altsaa af 7-aarige medtaget a) dem, der fylde 7 Aar i 1ste Kvartal 1906, de faa altsaa Kvartaler svarende til Kalenderaar, b) dem, der fylde 7 Aar i 2det Kvartal 1906, for dem bliver altsaa dette Kvartal det første, og første Kvartal 1907

det sidste, c) dem, der fylde 7 Aar i 3die Kvartal 1906, for dem bliver dette Kvartal det første og 2det Kvartal i 1907 det sidste, d) dem, der fylde 7 Aar i 4de Kvartal 1906, for dem bliver dette Kvartal det første og 3die Kvartal 1907 det sidste, og endelig e) dem, der fylde 7 Aar i første Kvartal 1907, disse faa altsaa, ligesom de første, Kvartalet svarende til Kalenderaar. Idet mine undersøgelser falde i Marts, Juni, September og December, bliver saaledes i min første Opgørelse, for Kalenderaar, 1ste Kvartal altid Opgørelsen for Vinteren, 2det for Foraaret, 3die for Sommer og 4de for Efteraar, medens i min anden, for Aldersaar, alle Aarstider er blandede i alle Kvartaler. Jeg har ment, at man saa ved at sammenligne Stigningerne i første Opgørelse med Stigningerne i sidste skulde faa et Indtryk af, hvad Aarstiden alene havde været Skyld i. Mine 2 Børneklasser svare nu ikke ganske til hinanden, som man ogsaa vil se af Tabellerne, men dog saa nogenlunde. Kvartalsforskellene ere opførte, da det altsaa ere dem, jeg mener det kommer an paa, men ikke Forskellen $\frac{4}{1}$, fra 4de Kvartal til første, den er ubrugelig, fordi man der gaar over fra et Hold Børn til et andet. Ved $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{3}$ og $\frac{3}{4}$ drejer det sig derimod indenfor hver Alder og Opgørelse om de samme Børn.

Hvor der har været noget paafalde ved de fundne Tal, Aftagning eller større Stigning af Højde- og Brystmaal eller større Vægtforskel, er der maalt om for at sikre sig.

Højden: Det er iagttaget, at Hælene holdes samlede og ind mod Stangen, og at Blikket rettes lidt over horizontalt. *Tabel 1 og 2.*

Nogen Aftagen af Højden er ikke iagttaget. I Alderskvartalerne er Drengenes gennemsnitlige Højde lidt mindre end de jævnaldrene Pigers i 7-aaret, der paa større indtil sidste Kvartal i 9-aaret, saa igen

Kalederaar. Højde. Drenge.

Tabel 2.

Alder Antal	1ste Kvartal				2det Kvartal				3die Kvartal				4de Kvartal				Alder Antal	1ste Kvartal				2det Kvartal			
	Højet Sum	Samlet sum	Benem- ning	Forskel 1/2	Højet Sum	Samlet sum	Benem- ning	Forskel 1/3	Højet Sum	Samlet sum	Benem- ning	Forskel 3/4	Højet Sum	Samlet sum	Benem- ning	Forskel 1/2	Højet Sum	Samlet sum	Benem- ning	Forskel 1/3	Højet Sum	Samlet sum	Benem- ning		
7 28	106 3210	114,54	1,51	0,51	4249	116,05	1,24	1,24	3284	117,29	1,25	1,03	3319	118,54	1,15	1,15	8284	132,49	1,27	1,06	12230	135,08	Kalederaar.		
8 68	112 8178	120,26	1,53	0,51	8282	121,79	1,40	1,35	8377	123,19	1,09	1,37	8451	124,28	1,31	1,31	2320	147,87	1,68	1,68	14491	169,19	Aldersaar.		
9 97	116 12150	125,26	1,23	0,49	12277	126,49	1,47	1,40	12412	127,96	1,31	1,47	12539	129,27	1,20	1,20	3207	147,87	1,68	1,68	14491	169,19			
10 78	115 10085	129,29	0,97	1,17	10160	130,26	1,11	1,17	10247	131,37	1,22	1,18	10342	132,59	1,45	1,45	21578	144,96	1,68	1,68	13804	163,24			
11 68	121 9055	133,09	1,17	1,23	9131	134,26	1,03	1,24	9204	135,29	1,18	1,26	9285	136,47	1,24	1,24	22405	136,62	1,68	1,68	14885	168,04			
12 91	128 12500	138,35	1,10	1,28	12690	139,45	1,23	1,29	12802	140,68	1,17	1,30	12908	141,85	1,56	1,56	10881	148,85	1,40	1,40	13290	163,90			
13 78	127 11158	143,05	1,36	1,28	11264	144,41	1,06	1,29	11370	145,47	1,54	1,30	11467	147,01	1,61	1,61	10701	123,00	1,10	1,10	10880	136,77			
14 508	6426	130,76	1,23	0,23	67053	131,99	1,26	0,26	67696	133,25	1,22	0,21	68311	134,47	0,50	0,50	12310	135,08	0,08	0,08	8284	133,76			

Tabel 1.

Kalederaar. Højde. Drenge.

mindre og i ujævnt stigende Grad. Naar i Alderskvartalerne de 3 Kvartalsforskelle, som jeg har noteret, lægges sammen for hvert Aar, viser Aldersstigningen baade for Drengene og Piger (undt. 7-aaret) sig aftagende i de første 4 Aar, derpaa tiltagende. Sammenligner man for Drengene de 3 Kvartalsforskelle for alle 7 Aars Højdesummer i Kalenderkvartalerne med de samme i Alderskvartalerne, saa vise de første højest Tal for Foraar, mindst for Efteraar. For de enkelte Aar er der samme Forhold med Undtagelse af 8-aaret, hvor Efteraar er højere end Sommer, og 13-aaret, hvor Foraar er betydelig mindre end de andre. I Alderskvartalerne skulde man jo vente nogenlunde lige store Differenser, og saadanne findes ogsaa, hvor de ere udregnede af alle 7 Aars Højdesummer, men for de enkelte Aar er der megen Uregelmæssighed, og snart er et, snart et andet Kvartal højest, særlig bemærkes det forholdsvis høje Tal for Differensen $\frac{1}{2}$ i 13-aaret. Det forekommer mig, at man — med al Reservation for hvad større Talrækker og den her ukendte Vinter maatte lære — af de her anførte Tal ikke kan andet end komme til det Resultat, at Højdevæxten for Drengene er størst Foraar og mindst Efteraar med Undtagelse af 13-aaret, og maaske 8-aaret. For Pigernes Vedkommende vise Kalenderkvartalerne i Sumdifferenserne samme Forhold som hos Drengene, for de enkelte Aar findes Undtagelser i 7-aaret og 9-aaret, hvor Sommer er mindre end Efteraar. For Alderskvartalerne ere Tallene ikke saa ens som hos Drengene, men ogsaa for Pigernes Vedkommende regner jeg dog, at man — med de samme Reservationer som før — kan antegne det Resultat, at Højdetilvæxten er størst Foraar, mindst Efteraar. Der er her ingen Grund til at undtage noget enkelt Aar. *Tabel 3 og 4.*

Vægten er taget i Pund. Med en enkelt Und-

*Tabel 3.
Kalenderaar. Vægt. Drengene.*

Alder	1ste Kvartal			Forskæl $\frac{1}{2}$		2det Kvartal		Forskæl $\frac{2}{3}$		3die Kvartal		Forskæl $\frac{3}{4}$		4de Kvartal		Sum af Kvartalsforsk.	
	højest	Samlet	denem-snit	højest	Samlet	denem-snit	højest	Samlet	denem-snit	højest	Samlet	denem-snit	højest	Samlet	denem-snit		
7	35	33	4.8	1427	40,77	1,11	3,4	1471	41,88	1,72	3,5	1536	43,60	1,17	3,7	1567	44,77
8	122	33	5,6	5436	44,72	0,78	3,5	5551	45,50	0,98	3,5	5670	46,48	1,96	3,6	5910	48,44
9	151	38	7,4	7277	87,80	0,92	7,3	7357	48,72	1,67	7,6	7609	50,39	1,27	7,9	7801	51,66
10	163	40	7,8	8438	51,77	0,67	4,1	8547	52,44	1,66	8,2	8819	54,10	1,57	8,3	9074	55,67
11	137	43	7,7	7683	56,08	0,58	4,3	7763	56,66	1,78	8,0	8006	58,44	1,79	8,3	8292	60,23
12	157	45	8,0	9647	61,45	0,44	8,1	9716	61,89	1,85	8,5	10006	63,74	1,85	8,5	10297	65,59
13	156	47	9,4	10487	67,22	1,40	4,6	10704	68,62	1,34	4,7	10904	69,96	2,74	4,8	11341	72,70
	921	50395	54,72	0,77		51109	55,49	1,57		52550	57,06	1,83		54242			
Aldersaar.																	
7	28	34	4,8	1142	40,79	1,14	3,5	1174	41,93	1,00	3,5	1202	42,93	0,57	3,5	1218	43,50
8	68	58	5,8	3083	45,34	1,12	3,7	3159	46,46	1,07	3,8	3232	47,53	0,91	3,9	3294	48,44
9	97	63	6,3	4753	49,00	1,20	4,0	4869	50,20	0,88	3,9	4960	51,08	1,06	4,2	5058	52,14
10	78	43	4,3	4115	52,76	1,11	4,1	4202	53,87	1,35	4,3	4307	55,22	1,22	4,5	4404	56,44
11	68	43	7,5	3870	56,91	1,37	7,4	3962	58,28	1,47	8,0	4063	59,75	0,90	8,2	4124	60,65
12	91	80	8,0	5735	63,02	0,98	5,0	5824	64,00	1,20	8,8	5933	65,20	1,46	9,1	6066	66,66
13	78	47	9,3	5361	68,73	1,58	4,8	5484	70,31	1,43	11,2	5595	71,74	2,17	10,9	5765	73,91
	508	28059	55,23	1,21		28674	56,44	1,22		29292	57,66	1,26		29929	58,92		

Tabel 4.
Kalenderaar. Vægt. Piger.

Alder	Antal	1ste Kvartal		Forskel $\frac{1}{2}$	2det Kvartal		Gennem- $\frac{1}{2}$	3die Kvartal		Forskel $\frac{3}{4}$	4de Kvartal		Gennem- $\frac{1}{4}$	
		lavest	højest		Samlet	sigt		lavest	højest		Samlet	sigt		
7	38	34	49	1538	40,47	0,77	33	1567	41,24	1,02	35	1606	42,26	1,11
8	87	33	58	3760	43,22	0,68	34	3815	43,90	1,01	35	3907	44,91	1,08
9	85	36	61	4020	47,29	0,85	64	4092	48,14	1,27	65	4200	49,41	1,39
10	112	41	72	5821	51,97	1,08	74	5942	53,05	1,41	71	6100	54,46	1,20
11	100	43	68	5554	55,54	1,00	44	5654	56,54	1,05	46	5819	58,19	1,68
12	96	46	62	5961	62,09	1,33	44	6088	63,42	2,09	48	6289	65,51	2,35
13	98	41	68	6837	69,77	1,87	53	7011	71,54	2,35	59	7242	73,90	2,59
616	33491	54,37	1,10	34169	55,47	1,61	35163	57,08	1,68	35	53902	58,78	1,25	

Aldersaar.

Sum af
Kvartalsiffer.

tagelse i 7-aaret, som vel kan skrives paa Tilfældighedens Regning, ere Drengene i Alderskvartalerne tungere end Pigerne til midt i 12-aaret, fra den Tid lettere i tiltagende Grad. Lægges de 3 Kvartalsforskelle sammen for hvert Aldersaar, viser Vægtilvæxten sig stigende, for Drengenes Vedkommende med Undtagelse af 12-aaret, for Pigernes med Undtagelse af 8-aaret. Sammenligningen af Kalenderkvartalerne og Alderskvartalerne viser for Drengenes Vedkommende at Sumdifferensen for Foraar er mindst, Efteraar størst i Kalenderkvartalerne, medens alle 3 Tal er noget nærens for Alderskvartalernes Sumdifferenser. De enkelte Aars Kvartalsdifferenser vise begge Steder mange Afvigelser herfra, hvad jo er ganske naturligt, naar det betænkes, hvor uregelmæssig Vægtvæxten er, i mere end $\frac{1}{3}$ af Aarene findes en eller anden Gang Vægt-aftagen. Hos Pigerne vise Sumdifferenserne (og nogenlunde ogsaa de enkelte Aars Kvartalsdifferenser) mindst Tal Foraar, størst Sommer i Kalenderkvartalerne. Derimod er det lidt paaafaldende, at i Alderskvartalerne ogsaa Differensen $\frac{1}{2}$ baade for de enkelte og for alle Aar er mindst, men dog betydeligt større i Forhold til de 2 andre Tal end først omtalte Sted. Skønt Forholdene her langtfra ere saa klare som for Højdens Vedkommende, kan man dog med de tidligere Reservationer notere, at Vægtilvæxten for begge Køn er mindst Foraar, derimod er den hos Pigerne afgjort størst Sommer, hos Drengene størst — men mindre afgjort — Efteraar. At Vægtvæxten saaledes er mindst, samtidig med at Højdevæxten er størst, underer mig ikke, da jeg flere Gange under mine Undersøgelser havde gjort den Bemærkning, at det ikke var sjeldent, at Højdetilvæxt var forbundet med Vægtstilstand eller -tab. Højdetilvæxten skulde saaledes være et Indskud — ikke et Overskud — af Legemsnæringen. Tabel 5 og 6.

Tabel 5.
Kalenderaar. Brystomfang. Dreng.

Alder Antal	1ste Kvartal				2det Kvartal				3die Kvartal				4de Kvartal				Sum af Kvartalsiffer.
	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/2	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/2	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/3	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/4	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/4		
7 28	1592	56,85	0,47	1605	57,32	0,57	1621	57,89	0,50	1635	58,39	0,54	1651	59,39	0,54	1,54	
8 68	3998	58,80	0,50	4032	59,30	0,46	4064	59,76	0,64	4107	60,40	1,60	4147	61,40	1,60	1,60	
9 97	5839	60,20	0,44	5882	60,64	0,55	5935	61,19	0,55	5989	61,74	1,54	6217	62,74	1,54	1,54	
10 78	4804	61,59	0,54	4847	62,13	0,58	4891	62,71	0,62	4940	63,33	1,74	5000	64,33	1,74	1,74	
11 68	4322	63,41	0,58	4351	63,99	0,60	4393	64,59	0,44	4442	65,03	1,62	4496	65,66	1,62	1,62	
12 91	5950	65,39	0,32	5980	65,71	0,47	6022	66,18	0,51	6069	66,69	1,30	6130	67,29	1,30	1,30	
13 78	5255	67,38	0,49	5294	67,87	0,59	5338	68,46	0,55	5383	69,01	1,63	5424	69,66	1,63	1,63	
	921	57420	62,35	6,60	57973	62,95	0,64	58563	63,59	0,54	59066	64,13					

Tabel 6.

Kalenderaar. Brystomfang. Piger.

Alder Antal	1ste Kvartal				2det Kvartal				3die Kvartal				4de Kvartal				Sum af Kvartalsiffer.
	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/2	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/2	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/3	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/4	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/4		
7 157	10824	65,76	0,76	84	10443	66,52	0,54	2120	56,32	0,44	2157	56,76	1,71	6235	56,76	1,71	1,71
8 157	4940	59,37	0,43	4942	59,77	0,57	4974	57,17	0,44	5023	57,74	1,37	6235	58,74	1,37	1,37	
9 157	9950	60,47	0,59	9951	61,49	0,62	9987	62,87	0,62	9996	63,49	0,64	9996	64,44	0,64	1,32	
10 157	9922	59,44	0,49	9923	60,42	0,52	9951	61,49	0,59	9955	62,87	0,62	9955	63,88	0,62	1,32	
11 157	6670	59,55	0,49	6671	60,42	0,52	6717	61,49	0,59	6734	62,87	0,62	6734	63,88	0,62	1,32	
12 157	4923	57,92	0,50	4924	58,32	0,57	4951	59,77	0,64	4986	60,88	0,68	4986	61,86	0,68	1,32	
13 157	6490	66,23	0,60	6491	67,13	0,79	6556	68,82	0,78	6579	69,60	0,80	6579	70,59	0,80	1,32	

Aldersaar.

Alder Antal	1ste Kvartal				2det Kvartal				3die Kvartal				4de Kvartal				Sum af Kvartalsiffer.
	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/2	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/2	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/3	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/4	Højest lavest Sum	Samlet gennem- sigt	Forskel 1/4		
7 28	1592	56,85	0,47	1605	57,32	0,57	1621	57,89	0,50	1635	58,39	0,54	1651	59,39	0,54	1,54	
8 68	3998	58,80	0,50	4032	59,30	0,46	4064	59,76	0,64	4107	60,40	1,60	4147	61,40	1,60	1,60	
9 97	5839	60,20	0,44	5882	60,64	0,55	5935	61,19	0,55	5989	61,74	1,54	6217	62,74	1,54	1,54	
10 78	4804	61,59	0,54	4847	62,13	0,58	4891	62,71	0,62	4940	63,33	1,74	5000	64,33	1,74	1,74	
11 68	4322	63,41	0,58	4351	63,99	0,60	4393	64,59	0,44	4442	65,03	1,62	4496	65,66	1,62	1,62	
12 91	5950	65,39	0,32	5980	65,71	0,47	6022	66,18	0,51	6069	66,69	1,30	6130	67,29	1,30	1,30	
13 78	5255	67,38	0,49	5294	67,87	0,59	5338	68,46	0,55	5383	69,01	1,63	5424	69,66	1,63	1,63	
	921	57420	62,35	6,60	57973	62,95	0,64	58563	63,59	0,54	59066	64,13					

Sum af
Kvartalsiffer.

Brystomfanget er taget ved Skulderbladsspidsene og over Brystvorterne med hængende Arme og som et Middeltal. Det er et vanskeligt Maal at staa inde for, det er utroligt, hvilke Forskelle et og samme Barn kan lave paa det Maal. Hvad der ikke gør mindst Ulejlighed, er Gymnastiklærernes, efter min Mening fejlagtige, Fordring, at Retstillingen skal være en unaturlig Stilling med Bryst særlig frem, Skulder og Mave særlig tilbage. Efter min Mening burde den være en naturlig Stilling, Mønster for en Normalstilling, og den Undskyldning nogle Gymnastiklærere have fremført for mig, at man ved, der syndes i Krumning, og derfor bør man overdrive i Retning, kan jeg ikke erkende for begrundet, det rigtige skal der peges paa som noget positivt, det skal ikke fremkomme som et Mellemproportionale mellem 2 Fejl. Det bedste, man kan gøre for at faa rigtig Stilling, er forud at sige et Par Ord til Klassen og ved Exempel vise, hvad Fejl de pleje at begaa, og hvorledes den rigtige Stilling skal være. Brystomfanget kan tage af enkelte Gange, men i Kvartalsgennemsnit viser det altid Tiltagen. Drengenes Gennemsntsmaal ere i de her behandlede Aar altid større end Pigernes. Lægges de 3 Kvartalsforskelle sammen for hvert Aldersaar viser Maaltilvæxten for Drengene sig uregelmæssig, for Pigerne stigende fra 8-aaret. Ved Sammemligning af Kvartalsforskellene for Kalenderaar og Aldersaar viser Summen for Drengene i Kalenderaaret mindst Tal for Efteraaret, for Aldersaaret størst for Differensen $\frac{3}{4}$, og da Forholdet saaledes er omvendt, og for de fleste enkelte Aar kommer igen, kan man maaske med de tidlige Reservationer slutte, at Brystomfanget stiger mindst Efteraaret. Hos Pigerne er det tværtimod Foraaret, der har det mindste Tal. Der kunde ogsaa siges for begge Køn at være lidt Ansydning af, at Brystomfang og Vægt fulgtes, men Talforskellene ved

Brystomfanget ere i det hele saa smaa, saa det forsigstige jo nok vil være slet ingenting at slutte. *Tabel 7 og 8.*

Svulne Halskirtler findes meget udbredt, hos Drengene fra omkring 99 % i 7-aaret til omkring 76 % i 13-aaret, hos Piger lidt mindre fra omkring 96 % til omkring 62 %. Deres Antal afhænger formentlig af Renligheden, saa at Skolebadningen, og mere personlig Sans for Renlighed, skulde være Skyld i deres Aftagen, maaske dog ogsaa den tiltagende Legemskraft.

Om de abnorme Blodlyde skal jeg kun henvise til Tabellerne. De findes i det hele lidt mere udbredt hos Piger end hos Dreng, hvad vel staar i Forbindelse med, at de sidste ere mere i Bevægelse og i Luften. Der findes langt oftere Susen i højre Halskar end i venstre, hvad vel maa skyldes Lejeforhold for Aaren. Foruden at høre den omtalte Susen, kan man i Reglen ogsaa føle en let Snurren, naar man lægger sin Fingerpulpa mellem Hovederne paa Sternokleidomastoidens.

Disse sidste Undersøgelser hænge sammen med Grunden til, at jeg først traadte i Forbindelse med Skolen. Jeg mente — som vel alle kunne være enige med mig om — at flere krøniske Sygdomme begynde i Barnealderen, og begynde paa en saadan Maade, at de under fattige Kaar let kunne forblive ubemærkede i aarevis, og selv om de netop bemærkes, dog ikke under de nævnte Forhold ville blive tillagte en saadan Betydning, at der vil blive talt til nogen Læge derom, end sige en saadan søgt saa vedholdende, at det har noget at betyde. Jeg havde ikke den Tillid til min egen Flid og Dygtighed, at jeg turde stille mig nogen videre omfattende Opgave som Undersøger, og jeg var — og er — af den Mening, at der, ved at indskrænke sig til at henvise Hjem af den her tænkte Betalings- og Bedømmelseseyne til Læge- og Apothekudgifter,

Piges, overste Alderndøer, medes i Procenter af Børnetallet.

Alder	1ste Kvartal	2det Kvartal	3die Kvartal	4de Kvartal	Antal Børn
Svulne Kirtler	Abnorme Blodlyde	Svulne Kirtler	Abnorme Blodlyde	Svulne Kirtler	
7	100	14	14	7	28
8	98	22	4	4	68
9	91	51	9	7	97
10	90	45	8	6	78
11	82	49	12	7	68
12	84	43	10	2	168
13	78	33	8	4	156

51

Piges, overste Alderndøer, medes i Procenter af Børnetallet.

Alder	1ste Kvartal	2det Kvartal	3die Kvartal	4de Kvartal	Antal Børn
Svulne Kirtler	Abnorme Blodlyde	Svulne Kirtler	Abnorme Blodlyde	Svulne Kirtler	
73	53	4	9	9	96
74	49	5	5	5	96
75	50	40	49	11	100
76	50	30	39	12	112
77	47	8	8	8	85
78	48	7	7	7	87
79	48	6	7	7	91
80	48	5	5	5	91
81	48	4	4	4	9
82	48	3	3	3	4
83	45	2	2	2	4
84	45	1	1	1	4
85	45	0	0	0	3
86	45	0	0	0	3
87	45	0	0	0	3
88	45	0	0	0	3
89	45	0	0	0	3
90	45	0	0	0	3
91	41	0	0	0	3
92	37	0	0	0	3
93	44	3	4	4	8
94	42	12	5	8	8
95	33	4	4	4	8
96	37	17	12	8	8
97	37	11	9	9	8
98	39	3	0	0	3
99	39	0	0	0	3
100	39	0	0	0	3
101	39	0	0	0	3
102	39	0	0	0	3
103	39	0	0	0	3
104	39	0	0	0	3
105	39	0	0	0	3
106	39	0	0	0	3
107	39	0	0	0	3
108	39	0	0	0	3
109	39	0	0	0	3
110	39	0	0	0	3
111	39	0	0	0	3
112	39	0	0	0	3
113	39	0	0	0	3
114	39	0	0	0	3
115	39	0	0	0	3
116	39	0	0	0	3
117	39	0	0	0	3
118	39	0	0	0	3
119	39	0	0	0	3
120	39	0	0	0	3
121	39	0	0	0	3
122	39	0	0	0	3
123	39	0	0	0	3
124	39	0	0	0	3
125	39	0	0	0	3
126	39	0	0	0	3
127	39	0	0	0	3
128	39	0	0	0	3
129	39	0	0	0	3
130	39	0	0	0	3
131	39	0	0	0	3
132	39	0	0	0	3
133	39	0	0	0	3
134	39	0	0	0	3
135	39	0	0	0	3
136	39	0	0	0	3
137	39	0	0	0	3
138	39	0	0	0	3
139	39	0	0	0	3
140	39	0	0	0	3
141	39	0	0	0	3
142	39	0	0	0	3
143	39	0	0	0	3
144	39	0	0	0	3
145	39	0	0	0	3
146	39	0	0	0	3
147	39	0	0	0	3
148	39	0	0	0	3
149	39	0	0	0	3
150	39	0	0	0	3
151	39	0	0	0	3
152	39	0	0	0	3
153	39	0	0	0	3
154	39	0	0	0	3
155	39	0	0	0	3
156	39	0	0	0	3
157	39	0	0	0	3

Table 8.

Tabel 7.

Alder	1ste Kvartal	2det Kvartal	3die Kvartal	4de Kvartal	Antal Børn
Svulne Kirtler	Abnorme Blodlyde	Svulne Kirtler	Abnorme Blodlyde	Svulne Kirtler	
7	100	14	14	7	28
8	98	22	4	4	68
9	91	51	9	7	97
10	90	45	8	6	78
11	82	49	12	7	68
12	84	43	10	2	168
13	78	33	8	4	156

14

Drenge, øverste Afdeling Kalenderaar, nederste Aldersaar. Alt udtrykt i Procenter af Børnetallet.

ikke vilde udrettes noget. Overfor disse Sygdomsbegyndelser, som slet ikke, eller kun meget lidt, besværede deres Børn, vilde mit Ord sikkert ikke bringe dem til at underkaste sig nogen videre Ulejlighed eller Udgift. Jeg blev derfor staaende ved, at faa Byraadet til at indvillige i, at der paa selve Skolen ved Skoletidens Begyndelse og Ende uden Betaling blev givet Levertran og Jernpiller til de Børn, jeg fandt egnede dertil. Jeg mente i den omtalte Undersøgelse at finde Grundene til et saadant Udvalg, og jeg haabede paa den Maade at hindrc Udviklingen af nogle Tilfælde af Scrofulose, Tuberculose, Hjertesygdom og „Nervøsitet“.

Jeg tænker mig, at moderne Læger ville finde denne Virksomhed for lidt begrundet, og Therapien for skablonmæssig, jeg har jo ogsaa læst, at man nu tvivler paa de abnormale Blodlydes diagnostiske Værdi, men hver Læge vedbliver vel trods al Følgen med for en Del at være et Produkt af sin Studietid. Jeg har forøvrigt i en foreslaaet, men endnu ikke vedtaget Skolelægeinstrux aabnet Mulighed for en videre Udvikling ved at forlange, at Skolelægen skal foretage en grundigere Begyndelsesundersøgelse af de nye Børn, der indmeldes i Skolen. Jeg omtaler kun denne min Virksomhed, fordi jeg mener, at der paa Grundlag af min foran fremsatte Betragtningsmaade vilde kunne findes et Virksomhedsomraade for Skolelægen, der — især naar det dyrkedes med den moderne Læges større Flid og Dygtighed — vilde være af langt større Betydning for Skolebørnene, end hvad jeg ellers har set, man har villet bruge Skolelægen til. Og jeg mener, han derved ikke vil træde de andre Læger for nærl. Han skal intet have at gøre med Børnenes Behandling udenfor Skolen, og der ogsaa kun forsaavidt den bestaar i en saadan simpel Medicinering, der uden Forstyrrelse for Undervisningen kan gives paa Skolen

og nogle — som man kalder det paa Bornholm „simple“ — Raad til Hjemmebrug, og for intet maa han tage Betaling. Desuden ville saadanne Sygdomsdispositioner og -begyndelser, som her er Tale om, ikke, eller meget sjeldent, blive Anledning til at de omhandlede Hjem søger Læge. Man har i Nutiden lavet saa mange Paragraffer, der skulle værne om det kollegiale Forhold, den gamle Regel for Menneskeomgang siger: „Du skal handle mod andre, som Du vil have at andre skulle handle mod dig“, iagttages dette, behøves ingen Paragraffer, iagttages det ikke, hjælper ingen.